

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/274/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6308207110
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6308207110.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobkyne X. I., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo C., R. K. č. XX, zastúpenej JUDr. Jánom Miadokom, nar. XX.XX.XXXX, bytom v D. D., Námestie I. č. 2, ako splnomocneným zástupcom, proti žalovanej O. F., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., V. č. XXXX/XX, v skutočnosti bytom v U. nad H., Osloboditeľov č. XX, zastúpenej JUDr. Františkom Vavračom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Horná č. 51, o určenie priebehu hranice medzi pozemkami, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Brezno č.k. 4C/179/2008-370 zo dňa 27.04.2017, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žalovaná je **p o v i n n á** nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalobkyne.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že priebeh hranice pozemkov parc. č. KNC XXX (zastavané plochy a nádvoría) o výmere 592 m², parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 283 m² a parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 232 m², všetky pozemky v k.ú. U. nad H. zapísané na LV č. XXX vo vlastníctve žalobkyne na jednej strane a medzi pozemkami parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 307 m², parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 203 m² a parc. č. KNC XXX (zastavané plochy a nádvoría) o výmere 636 m², všetky pozemky v k.ú. U. nad H. zapísané na LV č. XXX vo vlastníctve žalovanej, prechádza bodmi 12 - 170, 12 - 171, 12 - 174 a ďalej bodmi 12 - 516 a 12 - 496 tak, ako sú zakreslené vo vytyčovacom náčrte znaleckého posudku č. 36/2010 zo dňa 22.06.2010 vypracovaného znalcom X.. N. J. (prvý výrok); vyslovil, že vytyčovací náčrt znaleckého posudku č. 36/2010 zo dňa 22.06.2010 vypracovaný znalcom X.. N. J. tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku (druhý výrok); žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania vo rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku súdny úradník (tretí výrok); žalovanej uložil povinnosť nahradiť Slovenskej republike trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku súdny úradník (štvrtý výrok) a žalovanej uložil povinnosť nahradiť X.. N. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v K. Kameni, Z. č. XX, svedočné v rozsahu 100 %, o výške ktorého rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku súdny úradník (piaty výrok).

1.2 Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním a právneho posúdenia veci, podľa ktorého v prejednávanej spore sa pôvodná žalobkyňa K. A. domáhala po čiastočnom zastavení konania a pripustení zmeny žaloby určenia priebehu hranice medzi svojimi pozemkami parc. č. KNC XXX (zastavané plochy a nádvoría) o výmere 592 m², parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 283 m² a parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 232 m² zapísanými na LV č. XXX vedenom pre k.ú. U. nad H. (ďalej aj „pozemky žalobkyne“) na jednej strane a pozemkami žalovanej parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 307 m², parc. č. KNC XXX (záhrady) o výmere 203 m² a parc. č. KNC XXX (zastavané plochy a nádvoría) o výmere 636 m² zapísanými na LV č. XXX vedenom pre k.ú. U. nad H. na strane druhej (ďalej aj „pozemky žalovanej“); z listov vlastníctva vedených Správou katastra D. č. XXX a č. XXX vyplýva, že hranica medzi pozemkami žalobkyne a pozemkami žalovanej je sporná; v priebehu konania darovala pôvodná žalobkyňa svoje pozemky súčasnej žalobkyni (svojej dcére) a súd prvej inštancie zmenu subjektov na strane žalobkyne pripustil osobitným uznesením; súd prvej inštancie mal v konaní preukázané, že vlastnícke právo k pozemkom žalobkyne v prospech pôvodnej žalobkyne bolo v celosti určené rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 16C/194/1993-67 zo dňa 30.11.1994 (ďalej aj „rozsudok z roku 1994“), ktorého technickým podkladom bol geometrický plán vyhotovený geodetom O. D. č. XX-Bg-XX zo dňa 16.06.1993 (ďalej aj „geometrický plán z roku 1993“); ďalej mal súd prvej inštancie preukázané, že vlastnícke právo k pozemkom žalovanej bolo v prospech žalovanej v celosti určené rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 9C/180/1989-14 zo dňa 15.09.1989 (ďalej aj „rozsudok z roku 1989“), ktorého technickým podkladom bol geometrický plán vyhotovený Geodéziou, štátny podnik Žilina, oddiel EN XXXX D. D. č. XXX-XXX-XXX-XX zo dňa 09.08.1989, opravený dňa 14.09.1989 (ďalej aj „geometrický plán z roku 1989“); v oboch prípadoch bolo titulom určenia vlastníckeho práva k sporným pozemkom v prospech žalobkyne aj žalovanej vydržanie; na zistenie spornej hranice medzi pozemkami žalobkyne a pozemkami žalovanej nariadil súd prvej inštancie znalecké dokazovanie znalcom geodetom X. N. J., keď podľa výsledkov znaleckého dokazovania správna hranica medzi pozemkami prebieha podľa geometrického plánu z roku 1993, pretože tento rešpektoval stav katastra nehnuteľností pred rokom 1989; na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že „žalovaná v priebehu celého doterajšieho konania nijako nepreukázala, že zmena spornej hranice v geometrickom pláne č. 244-201-885-89 zo dňa 09.08.1989 vykonaná dňa 14.09.1989 na žiadosť žalovanej, bola v súlade so záverom o vydržaní vlastníckeho práva aj k častiam pozemkov, ktoré vyrovnaním pôvodnej hranice získala; žalovaná a jej právni predchodcovia nespĺnili zákonom predpísané náležitosti pre vydržanie nehnuteľnosti vyžadované ustanovením § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka; predmet vydržania, časť parciel reg. C KN č. XXX, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoría o výmere 592 m², C KN č. XXX, druh pozemku - záhrady o výmere 283 m² a C KN č. XXX, druh pozemku - záhrady o výmere 232 m², ktoré sa nachádzajú v kat. území U. nad H. a sú zapísané na LV č. XXX vo vlastníctve žalobkyne, sú síce v zmysle výpisu z LV č. XXX spôsobilým predmetom vydržania, avšak žalovaná a ani jej právni predchodcovia spornú časť vyššie uvedených pozemkov nikdy neužívali a preto ich ani nemohli vydržať; žalobkyňa, resp. jej právna predchodkyňa, nadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam - časť parciel reg. C KN č. XXX, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoría o výmere 592 m², C KN č. XXX, druh pozemku - záhrady o výmere 283 m² a CKN č. XXX, druh pozemku - záhrady o výmere 232 m², ktoré sa nachádzajú v kat. území U. nad H. a sú zapísané na LV č. XXX, ako to vyplýva z rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 16C/194/1993-67 zo dňa 30.11.1994 (ktorého podkladom bol geometrický plán vyhotovený O. Xč. 42/Bg-93 zo dňa 16.06.1993 a ktorý sa zhoduje s vytyčovacím náčrtom znaleckého posudku č. 36/2010 zo dňa 22.06.2010 vypracovaného znalcom X. J.) na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03.08.1944 od K. Q. a S. Q., ktoré boli aj reálne vyčlenené; súd má danom prípade vykonaným dokazovaním preukázané, že žalobkyňa splnila zákonom predpísané náležitosti pre vydržanie nehnuteľnosti vyžadované ustanovením § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka; predmet vydržania ako je uvedený vyššie, je spôsobilým predmetom vydržania; súd v danom prípade nezistil skutočnosti v zmysle § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré by vylučovali vydržanie predmetnej nehnuteľnosti; právni predchodcovia žalobkyne nepretržite užívali vyššie uvedené nehnuteľnosti od roku 1944; v danom prípade teda súd konštatuje, že už právni predchodcovia žalobkyne splnili podmienku vyžadovanú ustanovením § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka; keďže do doby oprávnenej držby žalobkyne sa započítava aj doba držby jej právnych predchodcov, žalobkyňa s poukazom na § 134, 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka splnila podmienku pre vydržanie časti sporných nehnuteľností“; súd prvej inštancie ďalej argumentoval, že „len samotné mapové podklady nemôžu slúžiť k tomu, aby bolo možné jednoznačne, objektívne a pravdivo určiť spornú hranicu medzi susediacimi pozemkami; vzhľadom na skutočnosť, že bežný človek nemá v oku jednotlivé záchytné body tak, ako sú vyznačené v katastrálnych mapách, je možné a v danom konaní je aj preukázané, že hranica tak, ako bola vyznačená

v katastrálnych mapách v období od roku 1979 (prvá z katastrálnych máp predložených žalovanou, ktorú je možné identifikovať podľa dátumu jej vyhotovenia, na starších katastrálnych mapách ako uvádza žalovaná absentujú akékoľvek identifikačné údaje a na katastrálnych mapách z 19. storočia z ohľadom na použitú mierku nie je možné spoľahlivo identifikovať sporné nehnuteľnosti a priebeh hranice medzi nimi) až do vykonania leteckého zamerania v roku 1984, nezodpovedala skutočnému stavu v teréne, kedy betónový základ stavby na parcele C-KN č. XXX (pôvodne hospodárska budova postavená na hranici s pozemkom C-KN č. XXX, ktorá ako to znalec konštatoval vo svojom posudku ako aj v priebehu konania, bola nesprávne vyznačená na katastrálnych mapách s ohľadom na jej neprirodzený tvar a zachovalé betónové základy), reálne rozhraničenie nehnuteľností, ako aj zápis, kde bol vypracovaný geodetický plán č. 244-201-885-89 zo dňa 09.08.1989 zmenený na žiadosť žalovanej, ktorá požiadala o „vyrovnanie lomenej hranice“ medzi parcelami C-KN č. XXX, XXX a C-KN č. XXX, XXX, preukazujú, že pôvodná, ako aj skutočná hranica medzi vyššie uvedenými pozemkami prebiehala bodmi XX - XXX, XX - XXX, XX - XXX a ďalej bodmi XX - XXX a XX - XXX tak, ako sú zakreslené vo vytyčovacom náčrte znaleckého posudku č. 36/2010 zo dňa 22.06.2010 vypracovaného znalcom X.. J. a ktorá zodpovedá stavu, aký bol v katastri zapísaný pred rokom 1989, pred právoplatnosťou a vykonateľnosťou rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 9C/180/1989-14 zo dňa 15.09.1989; súd nemal pochybnosti o správnosti postupu znalca pri vypracovávaní posudku, pričom správnosť metód použitých pri jeho vypracovaní a jeho záverov nevyvrátila ani žalovaná, a ani na základe jej návrhu vypočutý svedok X.. D.“; súd prvej inštancie z dôvodu vykonateľnosti rozsudku určil, že vytyčovací náčrt znaleckého posudku č. 36/2010 zo dňa 22.06.2010 vypracovaný znalcom X.. N. J. tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku; súd prvej inštancie zamietol návrh žalovanej na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania; na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe žalobkyne v plnom rozsahu vyhovel.

1.3 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1 a 3, § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. a plne úspešnej žalobkyne priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu; o svedočnom svedka X.. N. J. a o trovách konania štátu rozhodol podľa článku 4 ods. 1 základných princípov Civilného sporového poriadku v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a povinnosť ich náhrady uložil neúspešnej žalovanej.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 25.07.2017 (č.l. 402-405 spisu). Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v celom rozsahu. Vyjadrila názor, že v konaní došlo k vadám v tom, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ C.s.p.), na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Vo vzťahu k (1) nevykonaniu navrhnutých dôkazov uviedla, že súd prvej inštancie na jej návrh nariadil vykonanie dôkazu výsluchom znalca vo vzťahu k jej vyjadreniu zo dňa 14.10.2016, ktorým dokazovala existenciu skutkového omylu (nedôvodne určený priebeh hranice) pri vzniku odklonu od pôvodnej hranice v dôsledku fotogrametrickej mapy z leteckého snímku z roku 1984 a súčasne na celkovú kontinuitu vývoja tejto hranice z evidenčného hľadiska; znalec bol síce vypočutý, ale neodpovedal na ich otázky najmä vo vzťahu k verifikácii pôvodných mapových podkladov z katastra; preto navrhla, aby jej zásadné vyjadrenie obsahujúce kontinuitu mapových podkladov vývoja hranice boli verifikované, tento dôkaz však súd nevykonal a preto nemohol tieto skutočnosti brať v celej šírke za preukázané i keď v odôvodnení rozsudku uviedol, že samotné mapové podklady nemôžu slúžiť k tomu, aby bolo možné určiť spornú hranicu; pokiaľ ide o (2) nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov vyjadrila názor, že súd ignoroval jej vyjadrenie zo dňa 14.10.2016, ktoré z časového hľadiska presne zachytávalo všetky rozhodujúce obdobia vývoja hranice (evidenčný stav) v mapových podkladoch a súčasne preukázateľne zdôvodňovalo nedôvodný odklon tejto hranice (fotogrametrická mapa) a následnú zmenu jej priebehu podľa prvého súdneho konania z roku 1989 (kde bola žalobkyňou) a následnú zmenu počas druhého súdneho konania z roku 1993 (kde bola žalobkyňou protistrana); napriek týmto skutočnostiam nedošlo k vykonaniu dôkazu o verifikácii týchto mapových podkladov, ktoré vnášali zásadnú pochybnosť do vtedy existujúcich vlastníckych vzťahov k spoločnej hranici a mali nájsť aj odraz v právnom posudzovaní veci; zdôraznila, že pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku X.. J., znalec pri výsluchu nevedel dať do súladu objektívne mapové podklady a stále opakoval, že vychádzal z existujúceho

stavu podkladov katastra, keď nevedel reagovať na nové skutočnosti v jej vyjadrení zo dňa 14.10.2016, hoci nebolo preukázané, že by boli nepravdivé, len chýbala verifikácia, že sú v súlade s mapovými podkladmi v katastri nehnuteľností; uvedené znamená, že súd prvej inštancie bral do úvahy existenciu jej vyjadrenia a mapových podkladov, ale nepripísal im v právnom posúdení žiadny význam, preto nutne dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym záverom; poukázala na to, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že právni predchodcovia žalobkyne nepretržite užívali uvedené nehnuteľnosti od roku 1944, hoci objektívne evidenčný stav v priebehu hraníc tomu podľa mapových podkladov katastra nenasvedčuje (preukazuje opak) a súd nezistil, na základe akého právneho dôvodu odklonom hranice vytvorenú časť pozemku právni predchodcovia žalobkyne užívali; je zrejmé, že nemusí byť súlad evidenčnej hranice a reálnej hranice, ale pri tomto nesúlade musí byť posunutie reálnej hranice preukázané takým skutkovým dôvodom, ktorý pri vyhodnotení právneho posúdenia zakladá oprávnenú držbu časti pozemku, ktorý zakladá novú hranicu, keď toto z dokazovania nevyplývalo; ak podľa skutkového tvrdenia súdu boli oprávnenými držiteľmi právni predchodcovia žalobkyne od roku 1944, tak nutne nestihli vydržanie do 31.12.1950 (podľa uhorského obyčajového práva bola vydržacia doba 32 rokov), preto museli odklonom hranice existujúcu časť pozemku vydržať podľa zákona č. 151/1950 Zb. (tzv. stredný Občiansky zákonník), keď z hľadiska právneho posúdenia by musel súd brať do úvahy takú právnu skutočnosť a podľa takej právnej úpravy, ktorá nastala skôr; pri prejudiciálnom posúdení existencie vydržania súd deklaratórne posudzuje túto skutočnosť a ak tieto skutočnosti nastali v roku 1944, mali byť takto aj posudzované; vo vzťahu (3) k nesprávnemu právnomu posúdeniu vecí uviedla, že opakuje svoju námietku, že ak existuje hranica určená v katastri nehnuteľností (evidenčný stav), ktorý svedčí žalobkyňi, táto nemá a nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, lebo tu neexistuje spornosť medzi reálnym a evidenčným stavom; ochrana vlastníctva by mohla byť poskytnutá len v prípade vydania zabratej plochy žalobou o vydanie vecí alebo zádržnou žalobou, ak by na tejto zabratej ploche mala umiestnené nejaké veci; ak sa žalobkyňa domáha určenia priebehu hranice, ktorá je evidovaná v katastri nehnuteľností, nie je zo žaloby zrejmé ako sa má právne postavenie žalobkyne zmeniť; vo vzťahu k právnomu posúdeniu vecí ďalej argumentovala, že prvé konanie o určenie vlastníctva v roku 1989 určilo hranicu jej pozemkov so žalobkyňou inak, ako bol jej odklon podľa fotogrametrického merania z roku 1985 a následne v druhom konaní o určenie vlastníctva z roku 1993 bola hranica vrátená do pôvodného stavu podľa fotogrametrickej mapy; súd prvej inštancie mal brať do úvahy zistenie takého právneho dôvodu, ktorý by odôvodňoval zmenu hranice v jej neprospech a tento dôvod mal byť skutkovo tvrdý a musel byť preukázaný a odôvodnený tak, že došlo k zmene v priebehu vlastnickej hranice v dôsledku vydržania časti jej pozemku; nemá vedomosť aká reálna a právna skutočnosť odôvodnila zmenu evidenčnej hranice v prospech žalobkyne a na základe akých skutočností pred leteckým mapovaním došlo k relevantnému odklonu hranice a či tento odklon možno posúdiť ako oprávnenú držbu; argumentovala, že naopak tvrdila a aj preukázala naznačením časovej kontinuity priebehu hranice, v ktorom období došlo k odklonu (1985) a na základe akej skutočnosti (mylné letecké snímkovanie oproti pôvodnému evidenčnému stavu); táto skutočnosť mala technický charakter a to v konkrétnom čase mapovania leteckými snímkami (fotogrametricky), keď boli prefotené z letovej výšky také body na hranici, ktoré tam boli vyznačené; tento odklon nemal skutkové ani právne dôvody, navyše po leteckom snímkovaní nebolo vykonané šetrenie hraníc ako tomu pri správnom postupe malo byť; preto tento technický odklon nie je právne relevantnou skutočnosťou zmeny hranice; v opačnom prípade mala žalobkyňa tvrdiť a preukázať, že odklon od pôvodnej hranice v reálnej situácii pred rokom 1985 nastal na základe takých skutočností, ktoré mali charakter právnej skutočnosti, ktorou je oprávnená držba a malo byť zistené, či sa tak stalo, kedy sa tak stalo a prečo sa to pred rokom 1985 podľa predchádzajúcich mapových podkladov nepremietlo do stavu evidencie nehnuteľností; všetky mapové podklady pred rokom 1985 boli vždy zisťované šetrením na mieste samom, boli zosúladované so skutočnosťou a ak by bola existovala skutočnosť odklonu, táto by bola zahrnutá do výsledkov konkrétného mapovania; preto sa nemôže stotožniť s právnom posúdením súdu prvej inštancie, ktorý síce tvrdí, že k oprávnenej držbe došlo už v roku 1944, ale berie do úvahy vydržanie podľa súčasne platnej právnej úpravy vydržania; súčasne je zrejmé, že po roku 1993 pri ukončení druhého sporu, ktorý viedla žalobkyňa o určenie vlastníckeho práva, boli nezhody o tom, ako má hranica prebiehať a preto od tohto času nemohla byť žalobkyňa dobromyseľná; pri konkurencii dvoch protichodných rozsudkov žalobkyne a žalovanej sa musí zisťovať aká bola skutočná hranica, lebo ani jedna strana nemá výhodu domnienky vlastníctva, ktorá by vyplývala z týchto rozsudkov; preto bolo potrebné skúmať, kedy pred rokom 1989 a na základe akej skutočnosti došlo k zmene vlastnickej hranice oproti stavu, ktorý bol v mapových podkladoch katastra nepochybný (t.j. hranica mala priebeh priamky bez odklonu); za absurdné považovala tvrdenie súdu, ktorý určil hranicu v prospech žalobkyne s tvrdením, že táto predmetnú časť pozemku vydržala, keď nevieme proti čomu, t.j. proti akej hranici, pretože táto je totožne

vedená v evidencii nehnuteľností; vydržanie je všeobecne originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva a znamená zmenu časti pozemku a odklon hranice od pôvodnej (evidenčnej) vlastníckej hranice, kde právnym dôvodom musí byť tvrdená oprávnená držba vo všetkých svojich znakoch, k čomu sa priradí plynutie času (desaťročná vydržacia doba), keď tieto skutočnosti však z mimoriadne obsiahleho odôvodnenia rozsudku nevyplývajú. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietne.

2.2 Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 14.08.2017 (č.l. 412 spisu) prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny; zdôraznila, že súd prvej inštancie rozhodol na základe znaleckého posudku, ktorý znalec konzultoval aj s geodetom, ktorý zastupoval záujmy žalovanej a ktorý bol fyzicky prítomný pri vykonaných meraniach na tvári miesta, pričom tieto boli podkladom pre vyhotovenie predmetného znaleckého posudku; na základe uvedeného navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.3 Vyjadrenie žalobkyne doručil súd prvej inštancie právnenému zástupcovi žalovanej do vlastných rúk dňa 23.08.2017 prostredníctvom pošty (č.l. 414 spisu) s výzvou na vyjadrenie v stanovenej lehote, ktorú žalovaná nevyužila.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanej spore nevykonali odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Konanie v prejednávanej spore začalo pred 30.06.2016. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok; podľa § 470 ods. 1 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti; podľa § 470 ods. 2 C.s.p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované; ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

4.2 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

4.3 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.4.1 Odvolanie žalovanej nie je dôvodné; preskúmaním napadnutého rozsudku ako aj predchádzajúceho konania dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny; v prípade napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ide o v poradí druhý rozsudok v prejednávanej spore po zrušení predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie v odvolacom konaní; v ďalšom konaní po zrušení rozsudku bolo úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie na zistenie priebehu spornej vlastníckej hranice medzi pozemkami žalobkyne a žalovanej; odvolací súd dospel k záveru, že po doplnení dokazovania bol skutkový stav zistený súdom prvej inštancie dostatočný na rozhodnutie vo veci samej napadnutým rozsudkom, súd prvej inštancie skutkový stav z vykonaného dokazovania správne ustálil a odvolacie námietky žalovanej v tomto smere nie sú dôvodné; odvolací súd sa (z obsahového hľadiska) stotožnil aj s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie, ktoré vyústilo do vyhovievania žalobe žalobkyne (vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci podrobnejšie body 4.4.4 až 4.4.4.3 odôvodnenia).

4.4.2 Žalovaná v podanom odvolaní opakuje odvolaciu námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení priebehu spornej hranice medzi pozemkami sporových strán, ktorú v podstate založila na argumentácii, že pokiaľ navrhovaný priebeh hranice medzi pozemkami

žalobkyne a žalovanej je zhodný s priebehom tejto hranice podľa katastra, vyhovením žalobe (t.j. napadnutým rozsudkom) sa v právnom postavení žalobkyne nič nezmení; odvolací súd sa s týmto názorom žalovanej nestotožňuje a v tomto smere opakuje svoju predchádzajúcu argumentáciu, v zmysle ktorej súdna prax slovenských súdov pripúšťa konanie o určenie hranice medzi pozemkami (v prípade, že ide len o sporný priebeh inak existujúcej hranice medzi pozemkami; v ďalšom texte odvolací neuvažuje o prípade určenia priebehu hranice medzi pozemkami, ktorej priebeh nie je známy a je ho potrebné nanovo konštituovať); opodstatnenosť tejto súdnej praxe sa zvýraznila zrušením ustanovení § 48 až § 51 zákona č. 162/1995 Z. z. o konaní o určení priebehu hranice pozemkov s účinnosťou od 15.04.2004, pretože v súčasnosti okrem civilného sporového konania neexistuje spôsob ako určiť priebeh spornej hranice medzi pozemkami; ako však už zdôraznil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Cdo/11/1997 zo dňa 26.08.1997 v prípade určenia priebehu hranice medzi susediacimi pozemkami ide vo svojej podstate o určenie, komu z vlastníkov susediacich pozemkov patrí sporná plocha; v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že na rozdiel od praxe slovenských súdov, české súdy v podstate z totožnej právnej úpravy vyvodili opačný záver a žaloby o určenie priebehu hranice medzi pozemkami nepripúšťajú, pretože podľa ich názoru je aj v tomto prípade potrebné navrhovaný výrok rozhodnutia súdu vo veci samej (petit) formulovať na určenie vlastníckeho práva presne určenej časti pozemku, resp. na vypratanie presne určenej časti pozemku (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1908/2000 zo dňa 30.05.2002 alebo uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2035/2003 zo dňa 29.07.2004 a sp. zn. 22Cdo/2028/2008 zo dňa 02.03.2010); z uvedeného vyplýva, že žaloba o určenie hranice pozemku je vo svojej podstate žalobou na určenie vlastníckeho práva, keď jedným zo základných hmotnoprávných podmienok úspechu v súdnom konaní je preukázanie vlastníckeho práva k pozemku, ktorého sa žaloba týka za predpokladu danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 137 písm. c/ C.s.p.); naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je spravidla daný v prípade, ak by bez požadovaného určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez požadovaného určenia jeho právne postavenie stalo neistým; určovacia žaloba má preventívny charakter; ak sa určovacou žalobou dosiahne zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva daný vždy; podľa odvolacieho súdu to rovnako platí aj v prípade, ak sa určovacou žalobou nepochybné odstráni pochybnosť (spor) o právnom stave zapísanom v katastri nehnuteľností vyplývajúca z verejnej listiny (z hľadiska prejednávaneho sporu pochybnosť vyplývajúca z dvoch súdnych rozhodnutí, t.j. rozsudku z roku 1989 a rozsudku z roku 1994, ktoré si navzájom fakticky v posudzovanej otázke priebehu spornej hranice obsahovo odporujú); nakoľko pochybnosť o právnom stave priebehu spornej hranice je vyznačená na samotných listoch vlastníctva, na ktorých sú zapísané pozemky žalobkyne a pozemky žalovanej, má podľa odvolacieho súdu žalobkyňa naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože len súd v civilnom sporovom konaní môže túto spornosť zápisu odstrániť; príslušný okresný úrad nemá právomoc rozhodnúť, či sú správne údaje v katastri nehnuteľností alebo v predloženej verejnej listine, takúto právomoc má len súd v civilnom sporovom konaní (§ 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov a contrario; ďalej len „zákon č. 162/1995 Z. z.“); naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení je daný už samotnou spornosťou zápisu hranice medzi pozemkami žalobkyne a pozemkami žalovanej na príslušných listoch vlastníctva (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/690/2017 zo dňa 06.06.2017); tento záver podporuje aj vyjadrenie bývalej Správy katastraXXXXzo dňa 17.04.2009 (č.l. 21 spisu) ako aj skutočnosť, že samotný kataster považuje stav vyplývajúci z rozsudku z roku 1989 v spojení s geometrickým plánom z roku 1989 a z rozsudku z roku 1994 v spojení s geometrickým plánom z roku 1993 za spochybnenie priebehu hranice medzi spornými pozemkami (parcelami) a spornú plochu (v ktorej sa geometrické plány prekrývajú) za duplicitné vlastníctvo (č.l. 129-130 spisu), pričom práve do doby vzájomnej dohody vlastníkov alebo do právoplatného rozhodnutia súdu o určení priebehu spornej hranice bola na LV č. XXX pre k.ú. U. nad H. ohľadne pozemkov vo vlastníctve žalobkyne a na LV č. XXX pre k.ú. U. nad H. ohľadne pozemkov vo vlastníctve žalovanej zapísaná obmedzujúca poznámka o duplicitnom vlastníctve k tej istej nehnuteľnosti alebo k jej časti (č.l. 131 spisu); nakoľko rozhodnutie v prejednávanom spore je spôsobilé túto spornosť odstrániť, má žalobkyňa podľa odvolacieho súdu naliehavý právny záujem na navrhovanom určení priebehu spornej hranice medzi pozemkami (parcelami) žalobkyne a žalovanej.

4.4.3 Žalovaná tvrdí, že sporná hranica medzi pozemkami bola rovná a zmenila sa až v roku 1985 na základe leteckého mapovania; dotedy však išlo len o mapovú hranicu; mapovanie nepotvrdzuje majetkové hranice, len užívaci stav; skutočná užívacia hranica bola (zrejme) iná už pred rokom 1985

o čom svedčí skutočnosť, že hranica po opätovnom „vyrovnaní“ po zásahu žalovanej pri vyhotovovaní geometrického plánu z roku 1989 prebiehala cez základy stavby postavenej na pozemku žalobkyne; z toho vyplýva, že priebeh hranice podľa mapy nie je rozhodujúci, rozhodujúci je skutočný užívací stav (preto nebolo potrebné dokazovať priebeh hranice), ktorý svedčí žalobkyňi, resp. jej právnym predchodcom; z dokazovania vyplynul záver, že právní predchodcovia žalobkyne nadobudli pozemky kúpnu zmluvou zo dňa 03.08.1944 (táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná); z dokazovania súčasne nevyplýval záver, či na základe predmetnej zmluvy došlo k zápisu vlastníckeho práva k pozemkom v prospech právnych predchodcov žalobkyne do pozemkovej knihy, na druhej strane je však zrejmé, že vlastnícke právo právnych predchodcov žalobkyne muselo byť deklarované rozsudkom z roku 1993, kde ako titul nadobudnutia vlastníckeho práva bolo konštatované vydržanie (uvedené svedčí záveru, že k zápisu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy do pozemkovej knihy nedošlo); od roku 1944 právní predchodcovia žalobkyne pozemky nerušene užívali, na pozemku postavili budovy; užívanie sporných pozemkov právnymi predchodcami žalobkyne nebolo rušené zo strany iných subjektov, osobitne ani zo strany žalovanej a jej právnych predchodcov; predmetná kúpna zmluva bola spôsobilým titulom na nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, preto na jej základe mohli právní predchodcovia žalobkyne nadobudnúť presvedčenie, že im pozemky právom patria a teda boli ich dobromyseľní držiteľia; súčasne pozemky boli spôsobilým predmetom vydržania (v podrobnostiach aj body 4.4.4 až 4.4.4.3 odôvodnenia), z čoho plynie záver, že k vydržaniu vlastníckeho práva k pozemkom došlo po uplynutí vydržacej doby už zo strany právnych predchodcov žalobkyne za účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. (tzv. Stredný občiansky zákonník); dobromyseľná držba môže viesť k vydržaniu vlastníckeho práva aj proti evidenčnému stavu katastra (z hľadiska prejednávaneho sporu proti evidenčnej hranici pozemkov), napr. v prípade tzv. priplotenia pozemku, ktoré za predpokladu splnenia všetkých zákonných podmienok nebráni vydržaniu; v prejednávanom spore z dokazovania nevyplývali žiadne skutkové zistenia, ktoré by evokovali záver, že držba sporných pozemkov zo strany právnych predchodcov žalobkyne v hranici, ako bola mapovaním zachytená v roku 1984, bola rušená zo strany tretích osôb (osobitne zo strany právnych predchodcov žalovanej); právní predchodcovia žalobkyne sa k pozemkom správali ako vlastníci, dokonca na hranici pozemkov postavili hospodársku budovu a nie je mysliteľné, aby sa vlastníci susedných pozemkov proti tomu nebránili, keby sa domnievali, že k stavbe dochádza (čo i len čiastočne) na ich pozemku (žalovanou tvrdená hranica medzi spornými pozemkami by viedla cez predmetnú budovu); je potrebné zdôrazniť, že prípadné neskoršie spory o hranicu v roku 1993 nemôžu mať vplyv na vydržanie vlastníckeho práva, ku ktorému došlo skôr; skutočný užívací stav pozemkov sa tak prejavil aj pri leteckom mapovaní v roku 1984, ktorý tak zachytil skutočnú vlastnícku hranicu medzi spornými pozemkami, ktorá zodpovedá priebehu ako ju deklaroval aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku; po nastúpení právnych účinkov vydržania vlastníckeho práva nemohla žalovaná pri vyhotovovaní geometrického plánu z roku 1989 svojvoľne zasiahnuť a spornú hranicu v rozpore so stavom katastra nehnuteľností opätovne „vyrovnať“ za účelom návratu k tvrdenej historickej hranici, ktorá bola zmenená v dôsledku vydržania vlastníckeho práva k pozemkom zo strany právnych predchodcov žalobkyne; keďže tento zásah žalovanej bol v rozpore s evidenčným stavom, zaťažovalo žalovanú v spore dôkazné bremeno na preukázanie, že sporná hranica má v skutočnosti prebiehať inak oproti jej skutočnému priebehu ako aj priebehu evidovanému v katastri nehnuteľností (žalobkyňa uniesla v spore svoje dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o titule uchopenia sa držby zo strany jej právnych predchodcov, o dobromyseľnosti ako aj o nerušenej držbe od roku 1944, ktoré skutkové zistenia vyplynuli okrem iného aj zo spisu sp. zn. 16C/194/1993, ktorým súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, tieto skutkové zistenia žalovaná v spore žiadnym spôsobom nespochybnila, keď svoje stanovisko v spore obmedzila v podstate len na tvrdenie ohľadne sporov o hranicu medzi spornými pozemkami v období okolo roku 1993 a na tvrdenie, že hranica medzi spornými pozemkami prebieha podľa geometrického plánu z roku 1989, ktoré tvrdenie v konaní nasledujúcom po zrušení prvého rozsudku súdu prvej inštancie doplnila len tým, že takýto priebeh hranice vyplýva aj z historických pozemkových máp až do roku 1984); predmetné dôkazné bremeno nemohla žalovaná uniesť len jednoduchým predložením historických pozemkových máp, ktoré zobrazovali priebeh spornej hranice pred nastúpením právnych následkov vydržania vlastníckeho práva k pozemkom zo strany právnych predchodcov žalobkyne; z uvedeného podľa odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a ani podľa odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci nebolo potrebné vykonanie dokazovania navrhnutého žalovanou ohľadne „verifikácie kontinuity mapových podkladov vývoja hranice“ medzi spornými pozemkami, pretože v konaní nebol sporný evidenčný priebeh hranice do roku 1984 (t.j. dokazovaním by sa zrejme potvrdilo len to, čo nebolo medzi stranami sporné), keď tento návrh vôbec nezohľadňoval výsledky dokazovania ohľadne vydržania pozemkov v súčasných hraniciach katastra zo strany právnych predchodcov žalobkyne.

4.4.4 Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že odvolacia argumentácia žalovanej je správna len v rozsahu námietky, že súd prvej inštancie nesprávne na prejednávany spor aplikoval ustanovenie § 134 Občianskeho zákonníka; uvedené pochybenie však nič nemení na správnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvej inštancie o vydržaní vlastníckeho práva k pozemkom žalobkyne a to ešte zo strany jej právnych predchodcov; nesprávne právne posúdenie sa tak týka len aplikácie nesprávneho ustanovenia právneho predpisu z časového hľadiska, z hľadiska obsahu ide však o totožné dôsledky; podstatné je, že pri nezmenenom skutkovom stave možno dospieť k rovnakému záveru o vydržaní vlastníckeho práva ako k tomu dospel aj súd prvej inštancie, ktorého rozhodnutie je tak vo výroku vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.).

4.4.4.1 Z hľadiska prejednávaneho sporu je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona a nevyžaduje sa aj rozhodnutie štátneho orgánu. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním (v súčasnosti aj za účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník), musia (museli) byť splnené súčasne (kumulatívne) tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciú dobu, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Rozlišujúcim znakom medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou je teda dobromyseľnosť, resp. nedobromyseľnosť držiteľa, pričom otázku dobromyseľnosti je potrebné posudzovať „so zreteľom na všetky okolnosti“. Súdna prax je jednotná v tom, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa, resp. jeho právnych predchodcov, či nástupcov. Dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého vyžadovať, rozpoznať (nadobudnúť dôvodné pochybnosti), že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa, resp. jeho právnych nástupcov, nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby veci alebo práva. V dobrej viere je teda držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keď v skutočnosti tomu tak nie je. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý sa môže vzťahovať k právnym skutočnostiam, k osobám alebo k právnej úprave. Základom oprávnenej držby je teda ospravedliteľný omyl. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci postupoval s obvyklou opatrnosťou, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu požadovať. O ospravedliteľný omyl naopak nejde vtedy, ak mýliaca sa osoba z nebalosti nevyužila možnosť overiť si skutočnosti rozhodujúce pre uskutočnenie právneho úkonu. Omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedliteľný nie je (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/49/2010 zo dňa 29.03.2011). Právny omyl spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka, resp. iného všeobecne záväzného právneho predpisu, platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je ospravedliteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedliť, a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/283/2009 zo dňa 27.10.2010; k obdobnému záveru dospel najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach vid' napríklad sp. zn. 3Cdo/97/2009 zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 4Cdo/229/2011 zo dňa 21.02.2013, sp. zn. 5Cdo/30/2010 zo dňa 01.03.2011, sp. zn. 6MCdo/5/2010 zo dňa 20.04.2011 a sp. zn. 8Cdo/13/2013 zo dňa 27.11.2013). V konaniach, v ktorých sa posudzuje splnenie podmienok vydržania, majú spravidla osobitný význam skutkové zistenia súdu v otázke dobromyseľnosti držiteľa. Dobrá viera držiteľa, ktorá je podložená jeho vôľou nakladať s vecou ako so svojou, vyjadruje totiž vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám osebe nemôže byť predmetom dokazovania. Vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne a že si

neprisvojuje cudziu vec, sa ale navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to už je spôsobilým predmetom dokazovania. So zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti treba v týchto prípadoch vyriešiť otázku, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú bolo možné vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Keďže dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí, musí byť aj skutkový záver o nedostatku dobrej viery vždy dostatočne podložený adekvátnymi skutkovými zisteniami (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/68/2008 zo dňa 10.02.2009). Vo všeobecnosti platí, že dobromyseľnosť zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec právom patrí alebo že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva. Pre zánik dobromyseľnosti a následné prerušenie vydržacej doby je teda rozhodujúca vedomosť držiteľa o takýchto skutočnostiach (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/119/2007 zo dňa 30.06.2008). Na tom nič nemení skutočnosť, že držiteľ bol aj naďalej (subjektívne) v dobrej viere (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/107/2008 zo dňa 24.03.2010). Vydržať vlastnícke právo môže len oprávnený držiteľ, t.j. ten, kto s vecou nakladá ako so svojou a je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Samotná detencia k vydržaniu nepostačuje. Či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, musí byť zhodnotené objektívne, ak dôjde k sporu, nestačí preto zamerať dokazovanie len na zisťovanie subjektívnych predstáv držiteľa (Zborník IV, str. 428 ods. 3).

4.4.4.2 Keďže vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (ex lege) po splnení zákonom požadovaných predpokladov, je potrebné pri uplatňovaní inštitútu vydržania rozlišovať obdobia platnosti a účinnosti jednotlivých právnych úprav, ktoré sú rozhodujúce na posúdenie splnenia podmienok vydržania; z hľadiska prejednávaného sporu je podstatné zistenie, že k uchopeniu držby pozemkov zo strany právnych predchodcov žalobkyne došlo v roku 1944; v danom prípade ide o obdobie platnosti uhorského obyčajového práva na Slovensku do 31.12.1950 a následne platnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „tzv. stredný Občiansky zákonník“) v období od 01.01.1951 do 31.03.1964. Podľa § 562 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, i právne pomery vzniknuté pred 01. januárom 1951; do tohto dňa sa tieto právne pomery spravujú skorším právom. Podľa § 566 ods. 1 a 2 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, lehota, ktorá začala bežať pred 01. januárom 1951, sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty, počítanej odo dňa 01. januára 1951; ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začala bežať. To isté platí o vydržacej a premlčacej dobe. V prejednávanom spore vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že právni predchodcovia žalobkyne užívali pozemky od roku 1944 na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03.08.1944; z dokazovania nevyplýval záver o tom, či predmetná kúpna zmluva bola predložená na zápis do pozemkovej knihy; je zrejmé, že na posúdenie splnenia predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom (vydržaním, resp. iným spôsobom) je potrebné aplikovať uhorské obyčajové právo platné na Slovensku do 31.12.1950, resp. stredný Občiansky zákonník účinný od 01.01.1951. Vydržanie za platnosti uhorského obyčajového práva platného na Slovensku umožňovalo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti mimo pozemkovej knihy, a to aj proti vlastníkovi, ktorý bol zapísaný v pozemkovej knihe. Podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do 31.12.1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez zapísania do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju pokojne v držbe. Musel ju teda užívať vo svojom mene a nie v mene iného, ani nie ako nájomník (podľa vtedy platných predpisov), prípadne ako požívateľ alebo ako jej užívateľ. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nemohol vydržať, kto nebol dobromyseľný, teda kto už na začiatku svojej držby vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne, že sa jej zmocnil bez právneho dôvodu alebo vedel, že patrí inému no nevrátil ju. Pri skutočnej držbe sa predpokladalo, že je po práve a poctivá; opak sa musel dokázať. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval aj tzv. stredný Občiansky zákonník, podľa ktorého bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnené držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené iba medzi manželmi a u tzv. nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve; oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo že držba je oprávnená. Medzi požiadavkou dobromyseľnosti v oboch uvedených právnych poriadkoch bol rozdiel v tom, že uhorské obyčajové právo platné na Slovensku do 31.12.1950 vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení do držby, kým podľa tzv. stredného Občianskeho zákonníka bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby. V čase platnosti uhorského obyčajového práva na Slovensku platila zásada,

že vlastníkom nehnuteľnosti bol (okrem výnimiek) ten, kto bol ako jej vlastník zapísaný v pozemkovej knihe; zápis v pozemkovej knihe mal teda nielen registračný, ale aj hmotnoprávny charakter; vlastnícke právo k nehnuteľnej veci zapísanej v pozemkovej knihe sa neprevádzalo už uzavretím zmluvy, ale až zápisom prevodu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy (tzv. konštitutívny charakter zápisov do pozemkovej knihy); výnimku z tohto pravidla tvorilo iba nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti na základe vydržania alebo dedenie. Účinnosťou tzv. stredného Občianskeho zákonníka zanikol tento význam pozemkovej knihy na úseku prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pretože vlastníctvo k veciam jednotlivito určeným (akými sú nepochybne aj nehnuteľnosti) sa prevádzalo už samotnou zmluvou; zápis nadobudnutia vlastníctva v pozemkovej knihe nebol teda už (až na výnimky) podmienkou prevodu vlastníckeho práva a zostal mu iba význam deklaratórny. S prihliadnutím na zásadný rozdiel právneho dosahu zápisu prevodu vlastníckeho práva na nadobúdateľa v pozemkovej knihe sa javí v prípadoch uplatnenia nároku na určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorý sa opiera o obsah písomne uzavretej zmluvy nerealizovanej v pozemkovej knihe, skúmať, kedy bola takáto zmluva uzavretá a či mimo písomnej formy, mala aj ostatné náležitosti, teda či sa účastníci dohodli o všetkých podstatných okolnostiach; ak bola stratená zmluva uzavretá na Slovensku za platnosti uhorského obyčajového práva, ale prevod vlastníctva podľa nej nebol zapísaný na nadobúdateľa v pozemkovej knihe, nemohlo len na základe tejto zmluvy prejsť na nadobúdateľa vlastnícke právo k nehnuteľnosti; takto uzavretá zmluva však mohla byť skutočnosťou, ktorá dôvodne mohla v užívateľovi vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľností, a byť tak základom jeho dobromyseľnosti v držbe nehnuteľnosti ako jednej z podmienok vydržania; ak však boli takto uzavreté zmluvy perfektné a chýbal iba zápis do pozemkovej knihy, stali sa dňom 01.01.1951 účinnými (pozri Zo správy o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam prerokovanej a schválenej občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SSR pod zn. Cpj 69/1983 zo dňa 30.03.1982, In: Zborník IV, Ševt Praha 1986, str. 156-157, 158, 162-163 a 168). Z prechodného ustanovenia § 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva, pokiaľ vydržacia doba začala plynúť pred 01.01.1951 najneskôr 01.01.1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej tzv. stredným Občianskym zákonníkom, počítanej od 01.01.1951; vydržacia doba mohla však uplynúť aj skôr, t.j. pred 01.01.1961, ak by napr. predchádzajúca 32 ročná doba bola uplynula pred uvedeným dátumom 01.01.1961; teda pre vydržanie vlastníctva k nehnuteľnosti platilo, že už plynúca vydržacia doba sa skončí uplynutím pôvodnej vydržacej doby; ak by tá však do 01.01.1961 nestihla uplynúť, potom by uplynula najneskôr v 10 ročnej dobe počítanej od 01.01.1951 (R 65/1972, str. 496; Zborník IV, str. 517); v prípadoch vydržania, pri ktorých vydržacia doba začala plynúť ešte pred 01.01.1951, t.j. podľa obyčajového práva a mala by uplynúť až po tomto dni, museli byť už splnené aj ďalšie podmienky vydržania, ktoré boli stanovené tzv. stredným Občianskym zákonníkom (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/8/2009 zo dňa 29.04.2010). Je potrebné si aj uvedomiť, že pri posúdení splnenia podmienok vydržania podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do 31.12.1950 je potrebné vychádzať aj z dobovej judikatúry, podľa ktorej „K vydržaniu sa nežiada právny titul, len preukázaná mala fides prekáža vydržaniu“ (Kúria č. 1121/1889); „K vydržaniu sa nevyžaduje iustus titulus“ (Kúria č. 11.365/1895); „Uplynutím lehoty 32 rokov nastáva vydržanie aj vtedy, jestli držba sa nezakladá na právnom titulu“ (Kúria č. 6352/1897); „Vyržiteľ nemusí dokazovať iustum titulum; iniustus titulus mu musí byť dokázaný“ (Kúria č. 1122/1889); „Vyržaniu nemusí prekážať okolnosť, že držiteľ sa veci zmocnil násilím“ (Kúria č. 2568/1902); „Nepoctivosť bráni vydržaniu iba vtedy, jestli vyržiteľ si držbu nadobudol nepoctivým spôsobom“ (Kúria č. 3780/1889); „Pri skutočnej držbe sa predpokladá, že je po práve a poctivá; opak sa musí dokázať“ (Kúria č. 2186/1903); „Strana, ktorá tvrdí, že vydržanie nenastalo, lebo držiteľ si nadobudol držbu spôsobom, ktorý zákon zakazuje, je povinný dokázať to, čo tvrdí“ (Kúria č. 5248/1897; pozri Dr. František Rouček a Dr. Jaromír Sedláček: Komentář k československému obecnému zákoníku občianskému a občianské právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi, Praha: Linhart 1935, díl VI., str. 440-441).

4.4.4.3 Použitím uvedených záverov na skutkové zistenia súdu prvej inštancie vyplývajúce z vykonaného dokazovania možno uviesť, že právní predchodcovia žalobkyne vstúpili do držby a užívania pozemkov (v súčasnosti pozemkov žalobkyne) v roku 1944 na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03.08.1944; od augusta 1944 možno preto hovoriť o dobromyseľnej a poctivej držbe predmetných pozemkov zo strany právnych predchodcov žalobkyne, pretože v období uplatňovania tzv. intabulačného princípu podľa uhorského obyčajového práva (konštitutívny charakter zápisov do pozemkovej knihy), i keď z dokazovania nevyplýval záver, že ich vlastnícke právo nebolo vložené do pozemkovej knihy a teda ho podľa vtedajšieho práva zrejme nenadobudli priamo na základe kúpnej zmluvy (z tohto dôvodu muselo zrejme v roku 1993 prebehnúť aj konanie o určenie vlastníckeho práva v prospech

právnej predchodkyne žalobkyne, ktoré skončilo rozsudkom z roku 1993), táto skutočnosť ešte bez ďalšieho sama osebe neznamená, že nemohli sporný pozemok držať dobromyseľne, t.j. sama vedomosť o tom, že držiteľ nie je v evidencii nehnuteľností zapísaný ako vlastník ešte neznamená nedostatok jeho dobromyseľnosti (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/4484/2007 zo dňa 01.07.2009) a nemožnosť vydržania vlastníctva k spornému pozemku mimo pozemkovej knihy (navyše nadobudnutím účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník dňa 01.01.1951 nevyhnutnosť vkladu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy na jeho nadobudnutie zrušil a vlastnícke právo sa prevádzalo samotnou zmluvou); v tomto smere je potrebné prihliadnúť aj na citovanú dobovú judikatúru, ktorá pri skutočnej držbe predpokladala dobromyseľnosť a vyžadovala konkrétny dôkaz nedobromyseľnej držby zo strany odporcu vydržania; uzavretie predmetnej kúpnej zmluvy zo dňa 03.08.1944 nebolo medzi stranami sporné a jej uzavretie možno dovodiť aj zo správania sa účastníkov zmluvy (osobitne právnych predchodcov žalobkyne) po jej uzavretí; z dokazovania nevyplývala pochybnosť, že by držba právnych predchodcov žalobkyne nebola všeobecne rešpektovaná obyvateľstvom (osobitne právnymi predchodcami žalovanej), títo na pozemkoch riadne a nerušene hospodárili (vrátane výstavby budov na pozemkoch); nakoľko právni predchodcovia žalobkyne v auguste 1944 vstúpili do dobromyseľnej držby pozemkov, vydržacia doba platná podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku v tom čase v trvaní 32 rokov by uplynula v auguste 1976; v dôsledku ustanovenia § 566 ods. 1 a 2 v spojení s § 116 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník však uplynula už dňa 01.01.1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej tzv. stredným Občianskym zákonníkom počítanej od 01.01.1951; ku dňu 01.01.1961 teda došlo k vydržaniu vlastníckeho práva zo strany právnych predchodcov žalobkyne; nebolo sporné, že bola splnená aj podmienka spôsobilého predmetu vydržania podľa tzv. stredného Občianskeho zákonníka (§ 115), pretože pozemky nepatrili medzi tzv. nescudziteľné veci v socialistickom vlastníctve, ktorými boli v zmysle § 148 a § 149 Ústavy ČSR (150/1948 Sb.) taxatívne vymenované veci, ktoré mohli byť národným majetkom; v tomto zozname (nerastné bohatstvo, zdroje energie a energetické podniky, bane, hutí, prírodné liečivé zdroje, výroba predmetov slúžiacich zdraviu ľudu, podniky s počtom aspoň 50 zamestnancov, banky a poisťovne, verejná železničná doprava, pravidelná cestná a letecká doprava, pošta, verejný telegraf a telefón, rozhlas a film) nie sú uvedené pozemky a preto možno dospieť k záveru, že pozemky nemali charakter nescudziteľných vecí; dobová právna teória a prax súdov za nescudziteľné veci považovali najmä základné prostriedky zverené socialistickým organizáciám do správy, ktoré boli určené na to, aby ich tieto organizácie trvale užívali; zo spisu nevyplýva záver o tom, že by pozemky boli zverené do správy niektorej zo socialistických organizácií; pozemky, ktoré užívali právni predchodcovia žalobkyne preto boli v zmysle aplikácie § 115 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník tzv. scudziteľnou vecou (je potrebné poukázať aj na § 159 ods. 1 a 2 Ústavy ČSR, v zmysle ktorých sa zaručovalo súkromné vlastníctvo jednotlivca alebo rodiny do výmery 50 ha, ktorú výmeru pozemky nepresahovali); pre úplnosť je potrebné uviesť aj skutočnosť, že podľa záverov súdnej praxe, pokiaľ nedošlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy uzavretej za účinnosti obyčajového práva platného na Slovensku a to pre nedostatok intabulácie tejto zmluvy do pozemkovej knihy, potom ak bola zmluva platná a nedošlo k inému právnemu úkonu, ktorý by ju rušil alebo menil, došlo podľa nej po účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník dňom 01.01.1951 k nadobudnutiu vlastníctva už bez zápisu do pozemkovej knihy (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/267/1998 zo dňa 26.04.2000, sp. zn. 22Cdo/122/2001 zo dňa 02.09.2002, sp. zn. 22Cdo/1405/2004 zo dňa 07.09.2004 a sp. zn. 22Cdo/2926/2010 zo dňa 27.03.2012; rovnako tiež Zborník IV, str. 158); na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výroku vecne správny potvrdil.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanej spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalovaná podané odvolanie odôvodnila tým, že v prejednávanej spore súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ C.s.p.), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Skutkové zistenia súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov ako aj (obsahovo) právne posúdenie veci však považuje odvolací súd za správne (body 4.4.3 až 4.4.4.3 odôvodnenia). Skutkové zistenia súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov boli aj podľa odvolacieho súdu postačujúce pre rozhodnutie vo veci, preto nebolo potrebné vykonávať ďalšie navrhnuté dokazovanie zo strany žalovanej, preto odvolaciu námietku žalovanej ohľadne nevykonania navrhnutých dôkazov vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú (bod 4.4.3 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil vrátane výrokov o trovách konania, ktoré boli predmetom odvolacieho prieskumu len ako závislé výroky (§ 379 písm. a/ C.s.p.), žalovaná ich odvolaním osobitne nenapadla a nevzniesla proti nim žiadne odvolacie námietky, preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v rozsahu týchto výrokov, pretože zodpovedali výsledku sporu (úspech žalobkyne); obdobne odvolaním osobitne nenapadnutý závislý výrok rozsudku o tom, že vytyčovací náčrt znaleckého posudku tvorí neoddeliteľnú súčasť napadnutého rozsudku, je tiež vecne správny, pretože predstavuje predpoklad jeho vykonateľnosti (vo forme obsahovej ako aj formálnej súčasti rozsudku o určení priebehu hranice medzi pozemkami).

8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalobkyňa bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná, priznal jej odvolací súd proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).